

سلسله آثار حکمت و عرفان - ۶

مبانی حکمت برتر

ترجمه، شرح و تحقیق

شواهد الربوبیه

صدر المتألهین شیرازی

تألیف: استاد یحیی کبیر

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران

کبیر، یحیی، ۱۳۳۴ -

الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه

مبانی حکمت متعالیه: شرح و تحقیق شواهد الربوبیه صدرالمآلهین شیرازی / تألیف یحیی کبیر.

قم: مطبوعات دینی، ۱۳۸۸ -

ج ۳

دوره: ۵ - ۹۲ - ۸۸۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - ج ۲: ۲ - ۷۲ - ۸۸۱۸ - ۹۶۴ - ۹۷۸

فبها

فارسی - عربی.

کتابنامه.

نمایه.

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق. الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه -- نقد و تفسیر

فلسفه اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴

معاد

نبوت

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ ق. الشواهد الربوبیه فی مناهج السلوکیه. شرح

۹۱۳۸۸ ش ۲ / BBR ۱۱۰۰

۱ / ۱۸۹

۱۶۹۳۸۱۶

شواهد الربوبیه ج ۲

محمد بن ابراهیم صدرالدین شیرازی

ترجمه، شرح و تحقیق دکتر یحیی کبیر

مطبوعات دینی

اول / ۱۳۸۸

وزیری / ۴۹۶

قدس / ۲۰۰۰

قیمت / ۷۰۰۰ تومان

شابک / ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۸-۷۲-۲

ISBN / 978 - 964 - 8818 - 72 - 2

شابک دوره / ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۱۸-۹۲-۵

قم / خیابان ارم، شماره ۲۸۵

تلفن: ۷۷۴۹۳۶۱-۷۷۴۹۳۶۱

دورنگار: ۷۷۴۹۳۶۲ انبار: ۷۷۳۵۹۳۱

- ترجمه و شرح اشراق هفتم: در بیان محبت خدا نسبت به بندگان خود ۴۹
- الاشراق الثامن: فی ان الحیاة ساریة منه تعالی فی جمیع الموجودات ۵۴
- ترجمه و شرح اشراق هشتم: در بیان اینکه کلیه موجودات زنده‌اند و اینکه صفت حیات و زنده بودن از ناحیه ذات واجب الوجود در کلیه موجودات سرایت نموده است ۵۴
- الاشراق التاسع: فی لمیة دخول الشر فی القضاء الالهی ۵۶
- سر آخر ۵۶
- ترجمه و شرح اشراق نهم: در بیان سر دخول شر در عالم وجود و قضا و قدر الهی ۵۷
- سر آخر ۵۸
- الاشراق العاشر: فی تعدد النشآت لكل شیء ۵۹
- ترجمه و شرح اشراق دهم: در بیان تعدد نشآت برای هر چیزی و اینکه هر ۶۰
- الاشراق الحادی عشر: فی طاعة الملائكة لرب العالمین ۶۳
- ترجمه و شرح اشراق یازدهم: در بیان اطاعت و انقیاد ملائکه نسبت به اوامر صادر از پروردگار ۶۳
- عالمیان ۶۳
- الاشراق الثاني عشر: فی وحدة عالم العقل ۶۵
- ترجمه و شرح اشراق دوازدهم: در بیان وحدت عالم عقل ۶۵
- الاشراق الثالث عشر: فی ان العقل کل الاشیاء ۶۶
- ترجمه و شرح اشراق سیزدهم: در بیان اینکه عقل، کل اشیا و مشتمل بر همه آنها است ۶۷
- تحقیق: در اثبات اینکه نخستین صادر همان عقل است ۶۹
- مراد از صدور واحد از واحد ۷۱
- تحقیق: در تطابق علم حس و عقل ۷۲
- منابع بخش پنجم ۷۳
- بخش ششم: مشهود دوم ۷۵
- الشاهد الثاني: فی الصور المفارقة والمثل الافلاطونية ۷۷
- الاشراق الاول: فی غرض افلاطن واصحابه من هذا القول ۷۷
- ترجمه و شرح شاهد دوم: در بیان صور مفارقة و مثل افلاطونی ۷۸
- اشراق اول: در بیان غرض افلاطون و پیروان او از این مسئله ۷۸

- الاشراق الثاني: في ذكر نبذ من اقوال الحكماء في تأويل كلام افلاطن وشيعته القائلين بهذه الصور
المفارقة وابطالها..... ٨١
- ترجمه و شرح اشراق دوم: در ذکر پاره‌ای از اقوال حکما در تأویل کلام افلاطون و پیروان او که
معتقدند بوجود صور عقليه در عالم مجردات و ابطال تأویلات مذکور..... ٨٣
- تحقیق: ماهیت مثل افلاطونی ٨٨
- الاشراق الثالث: فی اثبات الصور المفارقة ببراهین مشرقیه من طرائق ثلاثة ٩٠
- ترجمه و شرح اشراق سوم: در اثبات وجود صور افلاطونی بوسیله براهین مشرقیه از سه
طریق..... ٩٢
- تحقیق: تأویل های حکماء از مثل افلاطونی..... ٩٧
- الاشراق الرابع: فی دفع المفاسد والاشکالات علی القول بالمثل المفارقة..... ١٠٠
- تنبيه..... ١٠٠
- تحصیل عرشی لحکمة مشرقیه ١٠١
- تنبيه..... ١٠١
- بحث و تحصیل..... ١٠٢
- ترجمه و شرح اشراق چهارم: در دفع مفاسد و اشکالات وارد بر وجود مثل افلاطونی ... ١٠٣
- تحصیل عرشی ١٠٤
- تنبيه..... ١٠٧
- بحث و تحصیل..... ١٠٨
- تحقیق: رد نوع تأویلات ١١٢
- الاشراق الخامس: فيما احتج به الشيخ الالهي في هذا المطالب و مايرد عليه وهو وجوده..... ١١٥
- ترجمه و شرح اشراق پنجم: در تقریر ادله و براهین که شیخ اشراق در مثل عقليه بیان کرده و
اشکالات وارده بر آنها و طرق ادله ١١٨
- الاشراق السادس: في ذكر ما قاله الفيلسوف الاكرم في باب الصور المفارقة تأييداً وتحقيقاً . ١٢٥
- ترجمه و شرح اشراق ششم: در بیان آنچه که فیلسوف اکرم ارسطو در مورد صور عقليه به منظور
تأیید و تحقیق درباره آنها گفته است ١٢٧
- الاشراق السابع: في تمة الشكوك في اثبات الصور والتفصي عنها حسبما وجدناها في مواضع متفرقة
من اثولوجيا والتقنا منه فنذكرها منتظمة متلخصة ١٣٣

- ترجمه و شرح اشراق هفتم: در بیان تسمه اشکالات وارد بر اثبات صور عقلیه و رمایی از آن ۱۳۵
- منابع بخش ششم ۱۴۳
- بخش هفتم: مشهد سوم ۱۴۵
- الشاهد الاول: فی احوال ما يتوقف عليه النشأة الثانية ۱۴۷
- الاشراق الاول: فی توأبل التكوين ۱۴۷
- شاهد اول: در بیان احوال و اموری که نشأة ثانی یعنی نشأة اخروی و شناسایی آن متوقف بر دانستن آن احوال و امور است ۱۴۸
- اشراق اول: در بیان اموری که قابل تکوین اند یعنی ایجاد آنها بر سبیل تکوین است ۱۴۸
- تحقیق و پژوهش انفسی در معاد فلسفی ۱۵۰
- الاشراق الثانی: فی الدلالة على الاجسام الاسطقسية وقبولها التركيب ۱۵۲
- ترجمه و شرح اشراق دوم: در بیان طریقی که دلالت دارد بر وجود اجسام اولیه به نام اسطقات و عناصر اصلیه ای که پذیرنده ترکیب اند ۱۵۲
- الاشراق الثالث: فی لمیة قبول العناصر للتكوين ۱۵۵
- حکمة عرشية ۱۵۵
- ترجمه و شرح اشراق سوم: در بیان سرقابلیت عناصر برای تکوین مرکبات و کیفیت این قابلیت ۱۵۶
- حکمت عرشیه ۱۵۸
- الاشراق الرابع: فی تکوّن النبات والحكمة فيها ۱۶۱
- حکمة عرشية ۱۶۱
- ترجمه و شرح اشراق چهارم: در تکوّن نباتات و حکمت ایجاد آنها ۱۶۴
- حکمت عرشیه ۱۶۵
- الاشراق الخامس: فی تکوّن الحيوان ۱۷۱
- تبصرة ۱۷۲
- اشارة مشرقية - استنارة مشرقية ۱۷۲
- عناية الهية ۱۷۲
- حکمة مشرقية ۱۷۳

۱۷۳	■ ترجمه و شرح اشراق پنجم: در تكون حيوان
۱۷۷	■ تبصره
۱۷۷	■ استتاره عرشیه
۱۷۸	■ عنایت الهیه
۱۷۹	■ حکمت مشرقیه
۱۸۲	■ الاشراق السادس: الاشراق السادس
۱۸۲	■ حکمة عرشية
۱۸۳	■ ترجمه و شرح اشراق ششم: الاشراق السادس
۱۸۳	■ حکمت مشرقیه
۱۸۶	■ الاشراق السابع: فی الاشارة الى المدارك الباطنة
۱۸۷	■ تنبيه
۱۸۷	■ حکمة مشرقية
۱۸۸	■ حکمة عرشية
۱۸۸	■ حکمة مشرقية
۱۸۸	■ وهم وازاحة
۱۸۹	■ حکمة مشرقية
۱۸۹	■ حکمة مشرقية
۱۸۹	■ ترجمه و شرح اشراق هفتم: در بيان مدارك و مشاعر باطن به طور اجمال
۱۹۲	■ تنبيه
۱۹۴	■ حکمت مشرقیه
۱۹۵	■ حکمت عرشیه
۱۹۶	■ حکمت مشرقیه
۱۹۷	■ وهم و زدودن وهم
۱۹۸	■ حکمت مشرقیه
۱۹۸	■ حکمت مشرقیه
۲۰۰	■ الاشراق الثامن: فی تكون الانسان و قوى نفسه
۲۰۰	■ حکمة مشرقية

- تبصرة ۲۰۱
- ترجمه و شرح اشراق هشتم: در تکوّن انسان و قوای نفس انسانی ۲۰۲
- حکمت مشرقیه ۲۰۴
- تبصره ۲۰۴
- تحقیق: در نفس ناطقه ۲۰۶
- الاشراق التاسع: فی اولى مراتب العقل النظری ۲۰۸
- حکمة عرشية ۲۰۸
- حکمة مشرقية ۲۰۹
- ترجمه و شرح اشراق نهم: در بیان اولین مراتب عقل نظری بنام عقل هیولانی ۲۰۹
- حکمت عرشیه ۲۱۰
- حکمت مشرقیه ۲۱۲
- الاشراق العاشر: فی العقل بالملكة ۲۱۴
- ترجمه و شرح اشراق دهم: در بیان عقل بالملکه (دومین مراتب عقل نظری) ۲۱۴
- الاشراق الحادى عشر: فی العقل بالفعل ۲۱۷
- ترجمه و شرح اشراق یازدهم: در بیان عقل بالفعل ۲۱۷
- الاشراق الثانى عشر: فی العقل المستفاد ۲۲۰
- ترجمه و شرح اشراق دوازدهم: در عقل مستفاد ۲۲۰
- الاشراق الثالث عشر: فی مراتب القوة العملية ۲۲۲
- ترجمه و شرح اشراق سیزدهم: در مراتب قوه عملیه و یا عقل عملی ۲۲۲
- تحقیق و بررسی: در عقل نظری و عقل عملی ۲۲۳
- منابع بخش هفتم ۲۲۷
- بخش هشتم: مشهد سوم ۲۲۹
- الشاهد الثانى: فی اثبته النفس الانسانية و ما فوقها و ما بین یدیها ۲۳۱
- الاشراق الاول: فی اثبات القوة العاقلة للانسان ۲۳۱
- اشکال و انحلال عرشى ۲۳۲
- حجة اخرى ۲۳۲

■ ترجمه و شرح شاهد دوم: در بیان اثبوت و اثبات وجود نفس ناطقه و احوال آن و اشاره به اموری که	
ما فوق نفس و اموری که ما بعد نفس و در اختیار و اراده اوست از امور قیامت.....	۲۳۳
■ اشراق اول: در اثبات قوه عاقله برای انسان.....	۲۳۳
■ اشکال و حل آن.....	۲۳۴
■ حجت دیگر.....	۲۳۶
■ الاشراق الثانی: فی ان النفس الانسانیة جوهر قائم بذاته.....	۲۳۸
■ بحث فیه تحصیل عرشی.....	۲۳۸
■ حجة اخرى.....	۲۳۸
■ حجة اخرى.....	۲۳۹
■ حجت اخرى.....	۲۳۹
■ حکمة عرشية.....	۲۳۹
■ ترجمه و شرح اشراق دوم: در بیان اینکه نفس انسانی جوهری است قائم به ذات خود نه قائم به	
محل.....	۲۴۰
■ بحث و تحصیل عرشی.....	۲۴۰
■ حجت دیگر.....	۲۴۲
■ حجت دیگر.....	۲۴۲
■ حجت دیگر.....	۲۴۳
■ حکمت عرشیه.....	۲۴۳
■ تحقیق: ادله تجرد نفس ناطقه.....	۲۴۵
■ الاشراق الثالث: فی کون محل الحکمة قوه مجردة.....	۲۴۷
■ ترجمه و شرح اشراق سوم: در بیان اینکه، محل حکمت و درک علوم و معارف کلیه، قوه‌ای است	
مجرد از ماده.....	۲۴۸
■ الاشراق الرابع: فی اقتاعیات تفید الطمأنينة فی ان النفس من عالم آخر.....	۲۵۱
■ طریق آخر.....	۲۵۱
■ طریق آخر.....	۲۵۲
■ ترجمه و شرح اشراق چهارم: در بیان یک سلسله مطالب اقتاعی که مفید و موجب اطمینان به این	
است که نفس از عالم دیگری است.....	۲۵۲

- طریق دیگر..... ۲۵۳
- طریق دیگر..... ۲۵۴
- تحقیق دلیل تجرد نفس ناطقه ۲۵۵
- الاشراق الخامس: فی شواهد سمعیة ۲۵۷
- ترجمه و شرح اشراق پنجم: در ذکر دلایل و شواهد سمعیة ۲۶۰
- تحقیق ۲۶۸
- الاشراق السادس: فی حدوث النفوس الانسانية ۲۷۰
- شک و تحقیق ۲۷۰
- طریقه اخرى ۲۷۱
- حکمة مشرقیة ۲۷۱
- ترجمه و شرح اشراق ششم: در بیان حدوث نفوس انسانی ۲۷۲
- شک و تحقیق ۲۷۴
- طریقه دیگر ۲۷۵
- حکمت مشرقیه ۲۷۶
- الاشراق السابع: فی أنّها لاتموت ۲۷۸
- حکمة مشرقیة ۲۷۸
- ذکر فیہ حکمة عرشیة ۲۷۹
- ترجمه و شرح اشراق هفتم: در بیان اینکه نفس هرگز نمی میرد ۲۸۰
- حکمت مشرقیه ۲۸۲
- حکمت عرشیه ۲۸۳
- الاشراق الثامن: فی أنّ لكل انسان نفساً واحدة ۲۸۶
- حکمة عرشیة ۲۸۶
- تذکرة ۲۸۷
- تذهیب عرشى ۲۸۷
- حکمة مشرقیة ۲۸۷
- حکمیة عرشیة ۲۸۸
- ترجمه و شرح اشراق هشتم: در بیان اینکه برای هر انسانی نفس واحدی است ۲۸۹

۲۸۹	■ حکمت عرشیه
۲۹۱	■ تذکره
۲۹۲	■ تذنیب عرشى
۲۹۲	■ حکمت مشرقیه
۲۹۳	■ حکمت عرشیه
۲۹۶	■ منابع بخش هشتم
۲۹۷	■ بخش نهم: مشهود سوم - ادامه شاهد دوم و شاهد سوم
۲۹۹	■ الاشراق التاسع: فى انّ النفوس لاتناسخ
۳۰۰	■ حکمة عرشیه
۳۰۱	■ ترجمه و شرح اشراق نهم: در بیان اینکه، نفوس قابل تناسخ نیستند
۳۰۵	■ حکمت عرشیه
۳۰۶	■ تحقیق و بررسی، در ابطال تناسخ
۳۱۰	■ الاشراق العاشر: فى ضعف ما قيل و دفع حجج الخصوم
۳۱۰	■ حجة اخرى لهم
۳۱۱	■ حجة اخرى لهم
۳۱۱	■ حجة اخرى لهم
۳۱۲	■ تذنیب
۳۱۲	■ ترجمه و شرح اشراق دهم: در ضعف برخی از دلایلی که بر بطلان تناسخ بیان کرده‌اند و رد دلایل معتقدین به تناسخ
۳۱۴	■ حجت دیگر در برابر ایشان
۳۱۵	■ حجت دیگر در برابر ایشان
۳۱۵	■ حجت دیگر در برابر ایشان
۳۱۷	■ تذنیب
۳۱۸	■ الاشراق الحادى عشر: فى الاشارة الى النفس الفلكية
۳۱۹	■ حکمة عرشیه
۳۱۹	■ ترجمه و شرح اشراق یازدهم: در بیان نفس فلکی بطور اشاره و اجمال

- حکمت عرشیه ۳۲۱
- الشاهد الثالث: فی التجرد لاثبات معاد النفوس ۳۲۴
- الاشراق الاول: فی العقل بالفعل ۳۲۴
- ترجمه و شرح شاهد سوم: در تجرد و رهایی از جلباب اوهام و توسل به ذیل عقل برای اثبات معاد نفوس ۳۲۵
- ترجمه و شرح اشراق اول: در بیان عقل بالفعل ۳۲۵
- الاشراق الثاني: فی اتحاد العقل بالمعقول ۳۲۷
- حکمة مشرقية ۳۲۹
- حکمة اخرى ۳۲۹
- ترجمه و شرح اشراق دوم: در بیان اتحاد عقل با معقول ۳۲۹
- حکمت مشرقیه ۳۳۴
- حکمت دیگر ۳۳۵
- الاشراق الثالث: فی حصول العقل الفعال فی انفسنا ۳۳۶
- ترجمه و شرح اشراق سوم: در بیان حصول عقل فعال در نفس ما ۳۳۷
- الاشراق الرابع: فی ترتیب ما يحدث منه فی الانسان حتى يعود من انقص المراتب الى اعلاها بعد ما نزل منه ۳۴۰
- ترجمه و شرح اشراق چهارم: در بیان نظم و ترتیب اموری که در انسان از آغاز انعقاد نطقه او، بتدریج حادث می‌گردند، تا از ناقص‌ترین مراتب به عالی‌ترین مراتب بازگشت کند ۳۴۱
- الاشراق الخامس: فی أنَّ الانسان العقلی شیء واحد مبسوط ۳۴۵
- ترجمه و شرح اشراق پنجم: در بیان اینکه انسان عقلی شیء واحد بسیطی است ۳۴۵
- الاشراق السادس: فی السعادة الحقيقية ۳۴۸
- ترجمه و شرح اشراق ششم: در بیان سعادت حقیقی ۳۴۹
- الاشراق السابع: فی الشقاوة التي بازاء تلك السعادة ۳۵۳
- ترجمه و شرح اشراق هفتم: در بیان شقاوتی که مقابل سعادت حقیقی است ۳۵۴
- الاشراق الثامن: فی درجات الناس فی هذه الشقاوة ۳۵۷
- ترجمه و شرح اشراق هشتم: در بیان درجات مردم در این شقاوت ۳۵۸

- بخش دهم: ادامه شاهد سوم و مشهد چهارم ۳۶۱
- الاشرار التاسع: فی احوال النفوس الناقصة والمتوسطة وسعادتها وشقاوتها... ۳۶۳
- ترجمه و شرح اشراق نهم: در بیان احوال نفوس ناقص در علم و عمل و یا... ۳۶۴
- الاشرار العاشر: فی ابطال مذكروه والاشارة الى ما املهوه ۳۶۷
- ترجمه و شرح اشراق دهم: در ابطال گفتار آنان و اشاره به آنچه که... ۳۶۸
- المشهد الرابع: فی اثبات الحشر الجسماني وما وعده الشارح واعد عليه من القبر والبعث والجنة والنار وغير ذلك
- الشاهد الاول: فی اثبات النشأة الثانية ۳۷۲
- الاشرار الاول: فی تمهيد اصول اسلفناها يبتنى عليها ماندهیه الآن ۳۷۲
- ترجمه و شرح مشهد چهارم: در اثبات معاد جسمانی و آنچه که شارع اسلام، بندگان ۳۷۶
- شاهد اول: در اثبات نشئه دوم و سراى آخرت ۳۷۶
- اشراق اول: در تمهيد اصول و قواعدی که قبلاً بیان کردیم، اصول و قواعدی که... ۳۷۶
- الاشرار الثاني: فی تفريع ما اصلناه ۳۸۲
- ترجمه و شرح اشراق دوم: در تفريع نتیجه مطلوب بر اصول هفت گانه مذكور ۳۸۳
- تحقيق، در معاد روحانی ۳۸۴
- الاشرار الثالث: فی وجوه الفرق بين الدنيا والآخرة فی نحو الوجود الجسماني ۳۸۶
- تنبيه ۳۸۶
- ترجمه و شرح اشراق سوم: در بیان وجوه فرق مابين دنيا و آخرت در نحوه ۳۸۷
- تنبيه ۳۸۸
- الاشرار الرابع: فی الاشارة الى مذاهب الناس فی المعاد ۳۸۹
- ترجمه و شرح اشراق چهارم: در بیان مذاهب و عقايد مردم درباره معاد ۳۸۹
- الاشرار الخامس: فی دفع شبه الجاحدين للمعاد الجسماني ۳۹۲
- ترجمه و شرح اشراق پنجم: در رفع شبهات منكرين معاد جسمانی ۳۹۳
- تحقيق، در معاد جسمانی ۳۹۷
- الاشرار السادس: (اصل السابع): فی ابطال ما ذكره فی دفع لزوم ۴۰۲
- ذكر تنبيهی ۴۰۳

- ترجمه و شرح اشراق ششم: در ابطال آنچه که دیگران در رفع اشکال ۴۰۴
- ذکر تنبیهی ۴۰۶
- الاشراق السابع: فی الامر الباقي فی اجزاء بدن الانسان مع نفسه ۴۰۹
- ترجمه و شرح: اشراق هفتم: در بیان آنچه که از اجزای بدن انسان با... ۴۱۰
- الاشراق الثامن: فی ان الحکمة يقتضى بعث الانسان بجميع قواه وجوارحه ۴۱۳
- ترجمه و شرح اشراق هشتم: در بیان اینکه حکمت و اتقان صنع الهی ۴۱۴
- الاشراق التاسع: فی سبب اختلاف الناس فی كيفية المعاد ۴۱۷
- ترجمه و شرح اشراق نهم: در سبب اختلاف مردم در کیفیت معاد ۴۱۸
- تحقیق: در بیان اینکه بدن محشور عین بدن دنیوی است ۴۲۱
- استدلال در شیء بودن بدن به صورت آن ۴۲۲
- تحقیق: در سرّ هبوط و عروج ۴۲۴
- تحقیق: در دفع شبهه‌های وارد بر قول به معاد جسمانی ۴۲۵
- منابع جلد دوم ۴۲۷
- فهرس ۴۳۱